

Õiguskantsler

Anto Liivat
Tallinna Linnavolikogu
Sotsiaaldemokraatliku erakonna
fraktsioon
anto.liivat@tallinnlv.ee

Teie nr

Meie 31.01.2014 nr 6-4/140141/1400471

Seisukoht vastuolu mittetuvastamise kohta Parkimistasu Tallinnas

Austatud Anto Liivat

Harju maavanem edastas 06.01.2014 mulle Teie 26.12.2013 avalduse. Selles avalduses palus Tallinna Linnavolikogu Sotsiaaldemokraatliku erakonna fraktsioon (edaspidi *SDE fraktsioon*) Harju maavanemal kontrollida Tallinna Linnavolikogu õigusakti, millega Tallinna Linnavolikogu võttis vastu Tallinna 2014. aasta eelarve ning ühtlasi tõstis parkimistasud osal linna territooriumil, õiguspärasust. SDE fraktsiooni hinnangul on selliste otsuste üheaegne vastuvõtmine vastuolus Tallinna linna põhimäärusega. Harju maavanem asus avalduse läbivaatamisel seisukohale, et kuna Tallinna Linnavolikogu õigusakt, mille õiguspärasust tal paluti hinnata, on antud piiritlemata arvu juhtude reguleerimiseks, siis ei kuulu selle lahendamine tema pädevusse. Sel põhjusel edastas Harju maavanem SDE fraktsiooni avalduse mulle.

Teatan Teile, et olen Teie avalduse läbi vaadanud, kuid ma ei tuvastanud, et Tallinna Linnavolikogu rikkus 2014. aasta Tallinna linnaeelarvet ja parkimistasude tõstmise otsust üheaegselt vastu võttes¹ põhiseadust. Alljärgnevalt põhjendan oma seisukohta.

Asusite oma avalduses seisukohale, et Tallinna Linnavolikogu eksis Tallinna linna põhimääruse § 60 lg 1 vastu kui võttis 19.12.2013 vastu määruse nr 59 „Tallinna linna 2014. aasta eelarve”. Selle põhjuseks on asjaolu, et 19.12.2013 määrusega nr 59 otsustas linnavolikogu üheaegselt nii 2014. a linnaeelarve vastuvõtmise kui ka Tallinna linna avalike tasuliste parkimistsoonide parkimistasude määrade muutmise. SDE fraktsioon on seisukohal, et parkimistasu kui kohaliku maksu määra muutmine üheaegselt linnaeelarve vastuvõtmisega ei ole võimalik, kuna Tallinna

¹ Need otsused on fikseeritud Tallinna Linnavolikogu 19.12.2013 määruses nr 59 „Tallinna linna 2014. aasta eelarve”.

linna põhimääruse § 60 lg 1 järgi kehtestatakse kohalikud maksud ja maksumäärade muudatused enne linnaeelarve või lisaelarve vastuvõtmist.

Tallinna linna põhimääruse § 60 lg 1 kordab sisuliselt kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (KOKS) § 36 lg 1 sõnastust. See säte ütleb: „Kohalikud maksud ja maksumäärade muudatused kehtestatakse enne valla- või linnaeelarve või lisaelarve vastuvõtmist”.² Kuigi KOKS § 36 lg 1 sõnastus pärineb 1993. aastast ning seletuskirjast kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse juurde³ ei nähtu selle sätte eesmärki, olen seisukohal, et normi mõte on tagada vahendite olemasolu kõikide vastuvõetava linnaeelarve kulude katteks. Teisisõnu öeldes on KOKS § 36 lg 1 eesmärgiks välistada olukord, kus linnaeelarve hääletamisel ei ole kõikidele eelarves kajastatud kuludele tegelikkuses katteallikat põhjusel, et selle katte tagamiseks planeeritud kohaliku maksu määra tõus ei ole linnavolikogu poolt veel otsustatud. Sel põhjusel tuleb minu hinnangul KOKS § 36 lõikest 1 ning Tallinna linna põhimääruse § 60 lõikest 1 aru saada järgmiselt: linnavolikogu peab otsustama kohaliku maksu määra tõusu, mis on vajalik kavandatavas linnaeelarves kajastatud kulude katmiseks, kas enne linnaeelarve vastuvõtmist või hiljemalt koos linnaeelarve vastuvõtmisega.⁴

Eeltoodust lähtudes ei näe ma, et kehtestades 19.12.2013 määrusega nr 59 „Tallinna linna 2014. aasta eelarve” üheaegselt nii 2014. aasta linnaeelarve kui ka parkimistasu määrade tõusu, eksis Tallinna Linnavolikogu Tallinna linna põhimääruse § 60 lg 1 ja põhiseaduse vastu.⁵

Selle tõdemusega lõpetan Teie avalduse menetlemise.

Viimaks sooviksin märkida, et lisaks Teile on minu poole pöördunud mitu avaldajat, kes on palunud mul kontrollida Tallinnas 01.01.2014 toimunud parkimistasu tõusu – eelkõige kesklinna elaniku parkimistasu soodusmäära tõusu – põhiseaduspärasust. Kuigi ma ei leidnud, et mul oleks võimalik heita Tallinna Linnavolikogule kesklinna elaniku parkimistasu soodusmäära tõstmist ette, soovitan ma Tallinna Linnavolikogul edaspidi teavitada linnaelanikke selliste muudatuste tegemise kavatsusest rohkem ette ning jätta muudatuse tegemise ja selle jõustumise vahele enam aega. Leian, et selline linna käitumine oleks linnaelanike suhtes viisakas.

² Tallinna linna põhimääruse § 60 lg 1: „Kohalikud maksud ja maksumäärade muudatused kehtestatakse enne linnaeelarve või lisaelarve vastuvõtmist.”

³ Seletuskiri on kättesaadav Riigikogu arhiivist.

⁴ Vrd ka RKPJKo 16.03.2010 nr 3-4-1-8-09, p 103: „Üldkogu hinnangul ei tähenda PS § 116 lg-s 2 sätestatu, et Riigikogu ei või riigieelarve (sh lisaelarve) seadusele lisada muude seaduste muutmise sätteid, mis mõjutavad tulude teket ja kulude kandmist. Sellest sättest tuleneb keeld vähendada või kustutada muudes seadustes ette nähtud kulutusi pelgalt riigieelarve kirjet muutes, jättes sealjuures muutmata vastavat kulutust tingiva seaduse. PS § 116 lg 2 eesmärk on vältida olukorda, kus Riigikogu on seadusega mingi kulutuse tegemise ette näinud, kuid ei eralda riigieelarves selleks nõutavat raha. See säte peab hoidma ära olukorra, kus kulutusteks kohustava seaduse rakendamist mõjutatakse varjatult riigieelarve kirjete kaudu. Üldkogu hinnangul ei leidu ühtki mõistlikku põhjendust, miks Riigikogu ei võiks muuta kulutuste tegemiseks kohustavaid sätteid, mis ta ise on vastu võtnud, just riigieelarve või lisaelarve seaduse rakendussätteis. PS § 116 lg 2 ei nõua seega, et muudes seadustes ette nähtud kulutuste muutmine peaks toimuma eelarveseadusest eraldiseisva seadusega, mis tuleks vastu võtta enne eelarveseaduse vastuvõtmist.”

⁵ Märgin, et heaks tavaks ei saa pidada kohalike maksudesse puutuvate muudatuste ja eelarvega seotud küsimuste samas eelnõus reguleerimist, kuna nende vastuvõtmiseks on kehtestatud erinev häälteenamus. Kõrgendatud häälteenamuse nõue maksumuudatuste vastuvõtmisel võib kaasa tuua eelarve vastu võtmata jätmise ja seeläbi lõppastmes volikogu tegutsemisvõimetuse (vt KOKS § 52 lg 1 p 1). Lisan, et antud juhul oli KOKS § 45 lõikest 5 koostoimes § 22 lg 1 punktiga 2 tulenev kõrgendatud, st volikogu koosseisu häälteenamuse nõue siiski järgitud: Tallinna Linnavolikogu 19.12.2013 erakorralise istungi protokoll järgi hääletas vaidlusaluse Tallinna Linnavolikogu 19.12.2013 määruse nr 59 „Tallinna linna 2014. aasta eelarve” eelnõu III lugemise lõpphääletusel eelnõu poolt 45 Tallinna Linnavolikogu saadikut, s.o enam kui pool Tallinna Linnavolikogu saadikute koguarvust (protokoll on kättesaadav arvutivõrgust: <https://aktal.tallinnlv.ee/?frame=/static/Istung2013.html>).

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Nele Parrest
õiguskantsleri asetäitja-nõunik
õiguskantsleri volitusel

Teadmiseks: Harju maavalitsus, Tallinna Linnavolikogu.